

แนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายใน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1
The Best Practice of Internal Supervision of the Schools
Under the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 1

สุรรัตน์ เบญกุล และ นันทิยา น้อยจันทร์
Sureerat Benkoon and Nantiya Noichan
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 และ 2) หาแนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายในของโรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งสิ้น 7 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการนิเทศภายใน มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน 2) แนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายในของโรงเรียน มี 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง จัดทำ PLC มีการประชุมประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารควรเป็นผู้นิเทศการเรียนการสอนด้วยตนเองตามกระบวนการในทุกขั้นตอน 2) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ โรงเรียนจัดหาแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ 3) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม จัดทำ PLC จัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ควรมีกระบวนการจัดทำที่ชัดเจน โดยต้องอิงหลักหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องสภาพที่แท้จริงของท้องถิ่น มีการประเมินการใช้หลักสูตรควบคู่ไปกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โรงเรียนควรจัดทำเป็นโครงการอยู่ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา เพื่อสามารถกำหนดงบประมาณได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติที่ดี, การนิเทศภายใน, โรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the state of internal supervision of the schools under the Samut Prakan primary educational service area office 1. And 2) determine the good practice of internal supervision of the schools under the Samut Prakan primary educational service area office 1. It was a quantitative research. The sample was 322 administrators and teachers of the schools under the Samut Prakan primary educational service area office 1. The tools used were questionnaires and interviews with experts to find good practice in school internal supervision. Collect data and statistics used to analyze data such as percentage, average and standard deviation. Seven experts were interviewed to determine good practices of internal supervision of the schools.

The research found that 1) The state of internal supervision: overall internal supervision of schools was at a high level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean score was direct assistance to teachers, followed by professional development, group work skills, terms

curriculum development and aspect with the lowest mean score of classroom action research. 2) The results of determining best practice of internal supervision of schools, there are 5 aspects as follows: 1) in terms of direct assistance to teachers, preparing a PLC, organizing monthly meeting to exchange knowledge and learning. An administrator should act as a supervisor by him/herself to meet step-by-step process. 2) in terms of professional development, the sample schools provided practical guidelines for enhancing knowledge and understanding to morally and ethically practice according to teaching professional standards and professional progress. 3) in terms of group work skills, there should prepare PLC, organize ice breaking, group-relations and support teamwork 4) in terms curriculum development, should be prepared in a clear preparation process. The core curriculum must be based on with the interference of the actual state of the locality. The course implementation was evaluated along with the preparation of the learning plan. and 5) in terms of classroom action research, schools should prepare and integrate classroom action research to its own annual operational plan in order to set the budget appropriately.

Keywords: Best Practices, Internal Supervision, Schools

Received: 2020-01-06

Revised: 2020-02-26

Accepted: 2020-05-24

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จึงจำเป็นที่มนุษย์จะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลก การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นคนที่สมบูรณ์เพื่อให้คนนำความรู้ความสามารถมาพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลง ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช(พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2 ธันวาคม 2508) ตอนหนึ่งว่า “ประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้นย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชนแต่ละคนเป็นสำคัญ ผลการศึกษาอบรมในวันนี้จะเป็นเครื่องกำหนดของชาติในวันข้างหน้า”

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โดยเฉพาะนั้นมีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังได้กำหนดให้มีการนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ตระหนักเห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม

งานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน การนิเทศภายในเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการส่งเสริมให้ผู้บริหาร คณะครูได้ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ในชั้นเรียนของตนเองให้มีคุณภาพ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนด (พัชรินทร์ ช่วยศิริ 2554, หน้า 16) สภาพปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียน (พิบูลชัย ศรีเข้ม 2553, หน้า 3) พบว่า ยังมีปัญหาหลายประการที่

ทำให้การนิเทศไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรประการสำคัญ คือ ตัวผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าการนิเทศภายในเป็นงานของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ครูวิชาการ จึงมอบให้บุคลากรเหล่านั้นรับผิดชอบดำเนินการแทน ผู้บริหารไม่ได้ มีบทบาทหรือใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน นอกจากนี้ในส่วนของบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่รู้จุดหมายที่แท้จริงของการนิเทศภายใน มองการนิเทศภายใน คือ การไปสังเกตการณ์สอนของครูภายในชั้นเรียน เข้าใจการนิเทศว่าเป็นการไปตรวจสอบ จับผิด ประเมิน วิพากษ์วิจารณ์บุคลากรขาดความร่วมมือร่วมใจร่วมคิด ร่วมทำตลอดจนสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรมใหม่ๆทางการนิเทศไม่ได้นำมาใช้ เพื่อการสนับสนุนให้เกิดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง สำหรับจุดหมายที่แท้จริงของการนิเทศ คือ ต้องการปรับปรุงการสอนของครูให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งองค์ประกอบของการนิเทศประกอบด้วย การช่วยเหลือครูผู้สอนโดยตรง การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาหลักสูตร การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (กลิคแมน;กอร์ดอน;และรอส-กอร์ดอน: Glickman;Gordon & Ross-Gordon)

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้เขียนมีความสนใจศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 เพื่อจะนำข้อค้นพบจากการศึกษาไปปรับปรุงการนิเทศภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1
2. เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 จำนวน 322 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับสัมภาษณ์เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายในของโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและศึกษานิเทศก์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบขั้นตอนของทางบัณฑิตวิทยาลัย โดยการแจกและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 322 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ในการวิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนตามลำดับ เมื่อสรุปผล

เป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง พบว่า ในภาพรวม มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นโรงเรียน มีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประเด็นโรงเรียนจัดให้มีการสาธิตการสอนตามกลุ่มสาระต่างๆ

1.2 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ พบว่า ในภาพรวม มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนางานของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประเด็นโรงเรียนจัดหาเอกสารแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู

1.3 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม พบว่า ในภาพรวม มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นผู้บริหารมีการอภิปราย ชี้แจงให้ครูเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประเด็นผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้ร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานและแก้ปัญหาาร่วมกัน

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ในภาพรวม มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นโรงเรียนจัดให้มีการบริการข่าวสาร ข้อมูลสารสนเทศด้านหลักสูตรอย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประเด็นโรงเรียนร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

1.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ในภาพรวม มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นโรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประเด็นโรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย

2. การหาแนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายในของโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

ควรวิเคราะห์สภาพปัญหาก่อนการลงมือดำเนินการ โดยดำเนินการนิเทศได้หลากหลายวิธีการ ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ครูที่ยังมีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนน้อยหรือยังควรได้รับการเสนอแนะเพิ่มเติมได้มีโอกาสได้รับการเสนอแนะจากคุณครูผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า ใช้วิธีการนิเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม โรงเรียนมีการจัดทำ PLC มีการประชุมประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือเมื่อมีเรื่องที่มีความจำเป็นต้องมีการพิจารณาแก้ไขอย่างเร่งด่วน , จัดทำ SWOT วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ในองค์กร เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงร่วมกัน , มีการสัมมนาประชุมในกลุ่มย่อย เช่น ระดับสายชั้นหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้บริหารควรเป็นผู้นิเทศการเรียนการสอนด้วยตนเองตามกระบวนการในทุกขั้นตอน หรืออาจมอบหมายรองผู้อำนวยการ , หัวหน้ากลุ่มสาระ , หัวหน้าสายชั้น ซึ่งเป็นผู้ที่มีโอกาสใกล้ชิดผู้รับการนิเทศมากกว่า ปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศเพิ่มเติมด้วย ผู้บริหารนิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตรและต้องมีแผนหรือปฏิทินการนิเทศที่มีลำดับขั้นตอนและกำหนดการในการนิเทศอย่างชัดเจน หลังการนิเทศควรจัดทำเป็นคู่มือ, แบบสรุปการนิเทศเป็นแผนปฏิบัติงาน โดยต้องทำอย่างยั่งยืน และให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มี Feedback แก่กันและกัน มีการถอดบทเรียนจากการรับการนิเทศ เพื่อนำผลการนิเทศมาปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ อาจดูจากผลการสอบโดยข้อสอบกลางต่างๆ เช่น การสอบ O-Net, ทดสอบการอ่าน, การสอบ NT แล้วนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาต่อไป มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนหรือภายในกลุ่มโรงเรียน เพื่อนำนวัตกรรมด้านการนิเทศของแต่ละโรงเรียนมาเผยแพร่ซึ่งกันและกัน

2.2 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ

โรงเรียนจัดหาเอกสารแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติตน ให้มีคุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคลากร โดยเฉพาะครูผู้ช่วยและครูรุ่นใหม่ที่ยังไม่เข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพเท่าที่ควร เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพครู หรือถ้าครูสอนวิชาที่ไม่ตรงเอกหรือความถนัดก็สนับสนุนให้พัฒนาตนเองโดยการเข้ารับการอบรม เน้นการส่งครูเข้ารับการอบรม มีแนวคิดที่ว่าพัฒนาครูเพื่อให้ครูมาพัฒนา นักเรียน โดยโรงเรียนสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการอบรมให้ทั้งหมด ถือว่าเป็นการลงทุนเรื่องคนถือว่าการลงทุนที่คุ้มค่า นอกจากนี้อาจมีการจัดการประชุมพูดคุยกันภายในโรงเรียน รวมกลุ่มโรงเรียนเพื่อสัมมนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน นำเสนอกันในที่ประชุม และมีการบันทึกเป็นรายงานการประชุมทุกครั้งที่จะประชุม จัดทำเป็นโครงการอยู่ในแผนปฏิบัติเพื่อจะได้มีงบประมาณในการสนับสนุนเพื่อให้ครูได้มีโอกาสศึกษาดูงานจากโรงเรียนต่างๆ โดยอาจเป็นจากโรงเรียนในกลุ่มเดียวกันหรือโรงเรียนที่มีนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนรวมถึงกิจกรรมที่น่าสนใจทำแล้วประสบความสำเร็จ จัดทำ PLC ทั้งในระดับสายชั้น ,ภายในโรงเรียน ,ระดับกลุ่มโรงเรียน ไปจนถึงระดับเขตพื้นที่การศึกษา และอาจจัดกิจกรรมเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติครู เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

2.3 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

จัดการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้ร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน รวมถึงการประชุมกลุ่มย่อยทั้งในระดับสายชั้น ในกลุ่มสาระ จัดทำ PLC , จัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม , กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ , กิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมให้ครูได้มีความรู้ด้านการสร้างวินัย รวมถึงสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรร่วมกันติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ในการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน โดยทุกกิจกรรมต้องจัดทำเป็นโครงการรองรับ พร้อมทั้งมีปฏิทินงานกำหนดเวลาที่แน่นอน มีการร่วมกันชื่นชมผลงานซึ่งกันและกัน สนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม โดยต้องจัดคนให้เหมาะสมกับงานเหมาะสมกับความถนัดและความสนใจให้มากที่สุด มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น Line , Facebook ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินคัดเลือกรูปแบบที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน จากนั้นต้องมีการประชุมเพื่อวางแผนในการแก้ปัญหาร่วมกัน โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน จุดเด่น จุดด้อย ขององค์กร และมองเห็นปัญหาของแต่ละกลุ่มสาระหรือแต่ละสายชั้นเพื่อนำมาแก้ปัญหา ร่วมกัน ได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารส่งเสริม ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านวิชาการรวมถึงด้านอื่นๆ ยึดหลักความเป็นประชาธิปไตย ฟังความคิดเห็น ยอมรับความแตกต่าง ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้บริหารต้องเป็นนักสร้างแรงจูงใจในด้านความสามัคคีแก่ครู สนับสนุนความก้าวหน้าให้ครูทุกคน ด้วยความยุติธรรม ให้บุคลากรร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด ชุมชน ให้กำลังใจและเคารพซึ่งกันและกัน ผู้บริหารต้องใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อเป็นประโยชน์อย่างสูงสุดและทำให้สามารถกำหนดการทำงานไปสู่ทิศทางที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ได้สำเร็จ

2.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการจัดประชุมร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล มีการระดมความคิดเห็นจากครู ให้ครูได้เข้าใจหลักสูตรแกนกลาง และสถานศึกษาอย่างถ่องแท้ เพื่อสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และจัดทำแบบบันทึกข้อมูลร่วมกัน บางโอกาสจำเป็นต้องขอความคิดเห็นและความร่วมมือจากผู้ปกครอง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควร มีกระบวนการจัดทำที่ชัดเจน โดยต้องอิงหลักหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องสภาพที่

แท้จริงและความต้องการของท้องถิ่น มีการประเมินการใช้หลักสูตรควบคู่ไปกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ สั้นปีการศึกษา นำผลการประเมินการใช้หลักสูตรมาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อทำการปรับปรุง ปรับเปลี่ยนทั้งหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด มีการพูดคุยกันในส่วนของทีมงาน คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ในเรื่องของหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรมีการจัดทำรายงาน , แบบประเมินการใช้หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ คณะกรรมการการศึกษา , ผู้ปกครอง , ชุมชน จัดทำทั้งในรูปแบบเอกสาร เว็บไซต์ และการจัดการประชุม มีการตั้งกรรมการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นทางการ มีการระบุนิยามของแต่ละฝ่าย แต่ละหน้าที่อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ การประเมินผลหลักสูตร การสรุปรายงานผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ อย่างเป็นระบบ

2.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีความสำคัญจำเป็นต้องมีการจัดทำควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยให้มากที่สุดเท่าที่พอจะจัดสรรให้ได้ โดยจัดทำเป็นโครงการอยู่ในแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา เพื่อสามารถกำหนดงบประมาณได้อย่างเหมาะสม สนับสนุนให้ครูได้จัดทำแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างอิสระตามความสนใจและจากปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง โดยโรงเรียนอาจจัดทำแบบอย่างด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่บุคลากรได้หลากหลายวิธี ได้แก่ การกำหนดแบบฟอร์มเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย การจัดการอบรม สัมมนา , ศึกษาดูงาน , ให้บุคลากรภายในโรงเรียนที่มีความสามารถด้านการวิจัยเป็นพี่เลี้ยงให้ครูในโรงเรียน, แนะนำแหล่งการสืบหาสืบค้นตัวอย่างทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครู ตลอดจนสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนในด้านเอกสารโดยจัดทำเป็นทะเบียน แยกหัวข้อ แยกประเภท จัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อให้ง่ายต่อการค้นคว้าเข้าถึง นอกจากด้านเอกสารยังควรสนับสนุนทางด้าน ICT ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ พรินเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต โดยต้องอำนวยความสะดวกอย่างยุติธรรมทั่วถึง มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยการจัดเวทีเพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนรู้พูดคุยภายในทีมงานถึงการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีการติดตามการทำวิจัยในชั้นเรียนในทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการณ์เทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกโรงเรียนให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในสถานศึกษาว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนสอนและเป็นหนทางช่วยเหลือครูในด้านต่างๆ และยังมีการประกาศพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การนิเทศภายในโดยเฉพาะนั้น มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับ ติดตามการจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังได้กำหนดให้มีการนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักเห็นความสำคัญและนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของหลายๆท่าน ได้แก่คุณกร ศรีสองเมือง (2550 หน้า 119) ที่ได้ศึกษาระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือ เขต 1 พบว่า ระดับการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ภาพสินธุ์อยู่ในระดับมากยังสอดคล้องกับ นทจร ธีรปัญญาภรณ์ (2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับ สมนึก โกเสนต่อ (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการนิเทศภายใน และศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนบ้านแม่ลาภ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่าโดยภาพรวมมีการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน อาจเป็นเพราะว่าครูผู้ทำการสอนในโรงเรียนมองว่าการทำวิจัยเป็นสิ่งที่ยาก และมีขั้นตอนการดำเนินงานหลายขั้นตอนและการวิจัยเป็นเรื่องของนักวิชาการ การที่ครูจะทำวิจัยในชั้นเรียนได้นั้นยังต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการเข้ารับการอบรมโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน หรือจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วันฤดี ปุยะติ (2551 : 114) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า ปัญหาด้านการวิจัยในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ อย่างสอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร และครูวิชาการขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดทักษะและความชำนาญในการทำการวิจัยในชั้นเรียน

1.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง พบว่า

ประเด็นโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประเด็นโรงเรียนจัดให้มีการสาธิตการสอนตามกลุ่มสาระต่างๆ อาจเป็นเพราะว่าทางโรงเรียนให้การช่วยเหลือคุณครูในด้านอื่นๆ อย่างหลากหลาย เช่น การส่งครูเข้ารับการอบรม สัมมนาโดยผู้เชี่ยวชาญและการจัดเวทีเพื่อให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมากกว่าช่วยเหลือในด้านการสาธิตการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ราตรี ฉวีวงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมหาสารคาม เขต 2 พบว่า ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดให้มีการนิเทศ ช่วยเหลือและแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอเป็นระบบ หลากหลายรูปแบบและต่อเนื่อง

1.2 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ พบว่า ประเด็นผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนางานของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ประเด็นโรงเรียนจัดหาเอกสารแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจสามารถปฏิบัติตนให้มีคุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู ตามลำดับที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีความต้องการให้ทางโรงเรียนรวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่ดูแลช่วยเหลือทางด้านการพัฒนาวิชาชีพในประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้มีจริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครู แต่ทางโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่ เน้นส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอนหรือด้านอื่น ๆ มากกว่า แต่จะเน้นให้ครูใหม่ๆ หรือครูผู้ช่วยเข้ารับการอบรมในด้าน คุณธรรม จริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพครูมากกว่า สอดคล้องกับ (พัชรินทร์ ช่วยศิริ 2554 หน้า 113) ที่ได้ศึกษาการศึกษการดำเนินงานนิเทศภายในของ โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลีได้รับข้อเสนอแนะจากครูและผู้บริหารว่า เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหา ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ให้ตรงมากยิ่งขึ้น ควรมีการสำรวจความต้องการของครูรายบุคคล เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรรายบุคคลให้มีประสิทธิภาพดังคำพูดของครูกล่าวว่า จริง ๆ เวลาจะจัดอบรม หรือจัดสัมมนาให้ควรมีการสำรวจความต้องการ หรือความจำเป็นของกิจกรรมนั้นก่อน

1.3 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม พบว่า ประเด็นผู้บริหารมีการอภิปราย ชี้แจงให้ครูเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประเด็นผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้ร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานและแก้ปัญหาาร่วมกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น

เพราะว่า การทำงานทุกงาน ทุกกระบวนการจำเป็นต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม งานจึงจะราบรื่นและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ราตรี สายเขียว (2557 หน้า 85) ได้ศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า การนิเทศการศึกษานั้นต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความเห็นซึ่งกันและกัน การยอมรับนับว่าเป็นสิ่งสำคัญของการนิเทศภายใน ซึ่งจะทำให้การนิเทศเป็นไปอย่างราบรื่นเน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุผลไปตามมาตรฐาน

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ในภาพรวม มีการนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เมธินี สระ (2560 หน้า 68) ที่ได้ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าทุก ๆ โรงเรียนจำเป็นต้องมีหลักสูตรสถานศึกษาที่ต้องอิงกับหลักสูตรแกนกลาง ผู้บริหารจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้ได้มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นโรงเรียนจัดให้มีการบริการข่าวสาร ข้อมูลสารสนเทศด้านหลักสูตรอย่างครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประเด็นโรงเรียนร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ตามลำดับ

1.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า ประเด็นโรงเรียนจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ประเด็นโรงเรียนจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยร่วมกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีงบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเท่าที่ควร ครูจึงมีความต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับ ราตรี สายเขียว (2557 หน้า 85) ที่ได้ศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมกระบวนการการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยมาวางแผนในการจัดการเรียนการสอน

2. การหาแนวปฏิบัติที่ดีของการนิเทศภายในของโรงเรียน 5 ด้านได้แก่

2.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง

ควรวิเคราะห์สภาพปัญหาก่อนการลงมือดำเนินการ สอดคล้องกับสตูป และ สตูป (Stoop and Stoop. 1978, หน้า 5 – 6) ที่ได้กล่าวถึงหลักเบื้องต้นของ การนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของครูและโรงเรียน โดยดำเนินการนิเทศได้หลากหลายวิธีการ ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ครูที่ยังมีประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนน้อยหรือยังควรได้รับการเสนอแนะเพิ่มเติมได้มีโอกาสได้รับการเสนอแนะจากคุณครูผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า สอดคล้องกับ Beach and Reinhartz (2000, หน้า 141-145) ซึ่งกล่าวถึงรูปแบบการนิเทศโดยครูพี่เลี้ยง (mentoring) ใช้วิธีการนิเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม หลังการนิเทศควรจัดทำเป็นคู่มือ, แบบสรุปการนิเทศเป็นแผนปฏิบัติงาน โดยต้องทำอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับลูซิโอและแมคเนล (Lucio and McNeil. 1969, หน้า 23-25) ที่กล่าวไว้ว่า ต้องสร้างคู่มือการนิเทศให้ครูอย่างเป็นระเบียบแบบแผน

2.2 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ

เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพครู หรือถ้าครูสอน

วิชาที่ไม่ตรงเอกหรือความถนัดก็สนับสนุนให้พัฒนาตนเองโดยการเข้ารับการอบรม สอดคล้องกับ ชีระศักดิ์ เลื่อยไรสง (2550 หน้า 2) ที่กล่าวว่าถึงขอบข่ายการนิเทศภายในว่าควรให้โอกาสครูได้เข้าอบรมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการหรือศึกษาต่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และเพิ่มวิทยฐานะ มีการจัดการประชุมพูดคุยกัน ภายในโรงเรียน รวมกลุ่มโรงเรียนเพื่อสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาในการ จัดการเรียนการสอน นำเสนอกันในที่ประชุมและมีการบันทึกเป็นรายงานการประชุมทุกครั้งที่มีประชุม จัดทำ เป็นโครงการอยู่ในแผนปฏิบัติเพื่อจะได้มีงบประมาณในการสนับสนุนเพื่อให้ครูได้มีโอกาสศึกษาดูงานจาก โรงเรียนต่างๆ โดยอาจเป็นจากโรงเรียนในกลุ่มเดียวกันหรือโรงเรียนที่มีนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน รวมถึงกิจกรรมที่น่าสนใจทำแล้วประสบความสำเร็จ จัดทำ PLC ทั้งในระดับสายชั้น ,ภายในโรงเรียน ,ระดับ กลุ่มโรงเรียน ไปจนถึงระดับเขตพื้นที่การศึกษา และอาจจัดกิจกรรมเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติครู เพื่อเป็นขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป สอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 หน้า 3) กล่าวว่างานนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายงานที่สำคัญ คือ งาน พัฒนาศักยภาพ (Staff Development) โดยการจัดโอกาสให้ได้รับการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงการ เรียนการสอน เช่น การจัดประชุม อบรม เยี่ยมชั้นเรียน แนะนำวิธีสอน สาธิตการสอน ตลอดจนการประเมิน ครู เป็นต้น

2.3 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

สนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีมโดยต้องจัดคนให้เหมาะสมกับงานเหมาะสมกับความถนัดและความสนใจให้มากที่สุด สอดคล้องกับ ชีระศักดิ์ เลื่อยไรสง (2550 หน้า 2) ที่กล่าวว่า ขอบข่ายการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย (เคารพรัฐธรรมนูญ สำนึกศีลธรรม) ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินคัดเลือกรูปแบบที่มีความ จำเป็นเพื่อแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน จากนั้นต้องมีการประชุมเพื่อวางแผนในการแก้ปัญหาด้วยกัน โดยใช้การ วิเคราะห์ SWOT Analysis เพื่อให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน จุดเด่น จุดด้อย ขององค์กร และมองเห็นปัญหา ของแต่ละกลุ่มสาระหรือแต่ละสายชั้นเพื่อนำมาแก้ปัญหาด้วยกันได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับพัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 หน้า 25) ที่กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการ ดำเนินการที่ชัดเจนและต่อเนื่องสัมพันธ์กัน

2.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาควรมีกระบวนการจัดทำที่ชัดเจน โดยต้องอิงหลักหลักสูตรแกนกลาง และสอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงและความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับ สัจจ อุทรานันท์ (2530 หน้า 121) อ้างถึงใน พิบูลชัย ศรีเข้ม (2553 หน้า 25) กล่าวว่า งานเกี่ยวกับหลักสูตร คือ การปรับปรุงหลักสูตรให้ สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การสร้างหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น การจัดแผนการเรียน การสอน การจัดทำโครงการสอน การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดชั้นเรียน การจัดกิจกรรมใน หลักสูตร การผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน มีการพูดคุยกันในส่วนของทีมงาน คณะครู คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ในเรื่องของหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรมีการจัดทำรายงาน ,แบบประเมิน การใช้หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ คณะกรรมการการศึกษา ,ผู้ปกครอง ,ชุมชน จัดทำทั้งในรูปแบบ เอกสาร เว็บไซต์ และการจัดการประชุม ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2552 หน้า 33) ที่กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการนิเทศไว้ว่า เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ชุมชน สังคม

2.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีความสำคัญจำเป็นต้องมีการจัดทำควบคู่ไปกับการจัดการเรียน

การสอน สอดคล้องกับ สตูป และ สตูป (Stoop and Stoop. 1978, หน้า 5 – 6) ที่ได้กล่าวถึงกำหนดหลักเบื้องต้นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนควรเน้นให้ความสำคัญของงานวิจัยและจะต้องพยายามหาแนวทางให้ครูผู้เกี่ยวข้องศึกษางานวิจัยและนำผลมาปปฏิบัติใช้ให้มากขึ้น สนับสนุนให้ครูได้จัดทำแบบอย่างในการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างอิสระตามความสนใจและจากปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง โดยโรงเรียนอาจจัดหาแบบอย่างด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่บุคลากรได้หลากหลายวิธี ได้แก่ การกำหนดแบบฟอร์มเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัย การจัดการอบรม สัมมนา ,ศึกษาดูงาน, ให้บุคลากรภายในโรงเรียนที่มีความสามารถด้านการวิจัยเป็นพี่เลี้ยงให้ครูในโรงเรียน, แนะนำแหล่งการสืบหาสืบค้นตัวอย่างทำวิจัยในชั้นเรียนให้แก่ครู ตลอดจนสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนในด้านเอกสารโดยจัดทำเป็นทะเบียน แยกหัวข้อ แยกประเภท จัดเก็บอย่างเป็นระบบเพื่อให้ง่ายต่อการค้นคว้าเข้าถึง นอกจากด้านเอกสารยังควรสนับสนุนทางด้าน ICT ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ พรินเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต โดยต้องอำนวยความสะดวกอย่างยุติธรรมทั่วถึง มีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือ สอดคล้องกับ แฮร์ริส (Harris. 1985 หน้า 10-13) ที่ได้เสนอขอขอบข่ายการนิเทศการศึกษาไว้ว่าการจัดการหาสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดบริการพิเศษแก่ครู

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2550). *คู่มือดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการ พัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับครูและศึกษานิเทศก์*, กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- คุณากร ศรีสองเมือง. (2552). *ระดับการดำเนินงานนิเทศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*
ศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 วิทยานิพนธ์ ค. ม. (การบริหารการศึกษา).กาฬสินธุ์: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. (2550). *การนิเทศภายในโรงเรียน (In - School Supervision)*. ค้นเมื่อ 20 มกราคม
2550, จาก www.sittinoom.blogspot.com
- นทจร ธีรปัญญาภรณ์. (2554). *การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี*.
งานนิพนธ์ (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา:มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554). *การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดิษฐ์นิมพลี*. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิบูลชัย ศรีเข้ม. (2553). *การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10*
การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เมธิณี สะไร. (2560). *การนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มสหพัฒนา อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
ประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1. ครุศาสตรมหาบัณฑิตการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ราตรี สายเขียว. (2557). *สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*
ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ราตรี ฉวีวงศ์. (2551). *การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม*
เขต 2. วิทยานิพนธ์ (ค. ม. การบริหารการศึกษา): มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมนึก โกเสนโต. (2551). *แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา*
โรงเรียนบ้านแม่ลา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จังหวัดเชียงราย.
ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- วันฤดี ปุยะ. (2551). ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 2. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Beach, D. M. & Reinhartz, J. (2000). *Supervisory leadership: Focus on instruction*. Boston:
Allyn & Bacon.
- Harris, B. M. (1985). *Supervisory Behaviors Education*. (2nd ed.). New Jersey: Prentice- Hall.
- Lucio, W. H. & McNeil, J. D. (1962). *Supervision: A Synthesis of Thought and Action*.
New York: Mc Graw-Hill Book Co., Inc.